

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Michala Rejthara Stav pravopisných dovedností žáků na 2. stupni ZŠ

Diplomová práce Michala Rejthara má výbornou strukturu. V teoretické části autor nejprve vymezuje pojem pravopis, zabývá se vztahem pravopisu a Rámcově vzdělávacího programu a rozvržením pravopisného učiva na 1. a 2. stupni ZŠ. Na s. 7 uvádí, že pro psaní zdvojených hlásek (vhodnější by bylo psaní zdvojených souhlásek) jsou pro žáky důležité znalosti z tvarosloví. Jako příklad uvádí pravopis slova slunný. Důležité jsou znalosti z tvoření slov a stavby slov (tedy morfematiky), nikoli z tvarosloví.

Za velmi správné považuji to, že těžiště diplomové práce spočívá ve výzkumné části a následné interpretaci zjištěných výsledků.

Autor si stanovil velice správně hypotézy. Je škoda, že nemohl zadat sám pracovní listy ve všech zkoumaných třídách, jedině tak by totiž výzkumné podmínky ve všech zkoumaných třídách byly skutečně shodné.

Kapitola týkající se interpretace výsledků výzkumu byla velice pracná, přináší důležité poznatky. Autor se však dopustil některých nesprávných tvrzení, např. že slovo mlít bylo utvořeno koncovkou (s. 22).

Mezi jevy pravopisu morfologického diplomand řadí i psaní skupin bě – bje, vě – vje, mě – mně. Je to v souladu s prací Marie Čechové Čestina – Řeč – Jazyk, tyto jevy však mají pozadí slovotvorné a za vhodnější považuji v souladu s pojetím didaktik českého jazyka řadit tyto jevy mezi jevy pravopisu lexikálního.

Nesprávné je tvrzení na s. 25, že „chyba v doplnění koncovky ve slovním spojení „před vaši stodolu“ je zřejmě způsobena tím, že si někteří žáci automaticky pojí předložku „před“ se 6. pádem“. Autor měl zřejmě na mysli 7. pád. Chyba však nespočívá v záměně dvou pádů, nýbrž v tom, že ve výslovnosti tvaru 4. pádu jednotného čísla zájmena náš v ženském rodě, a to i spisovné, se vyskytuje polodélka, to se pak promítá do písemné podoby tvaru zájmena.

Některá zdůvodnění příčin chyb, která autor při interpretaci výsledků výzkumu uvádí, jsou přinejmenším diskutabilní. Chybu v koncovce přídavného jména přivlastňovacího ve spojené Pavlovy děti zdůvodňuje i tím, že žáci chybně vyřešili příslušnost slova děti k rodu. Tento krok však ke správnému psaní není nezbytně nutný, stačí přiřazení ke vzoru a analogie – matčiny děti.

Na s. 27 diplomand uvádí, že ve větší míře se chyby ve shodě přísudku s podmětem vyskytují u několikanásobného podmětu obsahujícího členy rodu mužského i ženského, uvádí však příklad s členem rodu středního – chlapci a děvčata pobíhali.

Část diplomové práce, ve které autor vyhodnocuje výsledky pravopisných jevů v pracovních listech v rámci jednotlivých škol, je zpracována velmi podrobně. Zvláště srovnává výsledky žáků základních škol a zvláště výsledky žáků gymnázií.

Zajímavé poznatky přináší i vyhodnocení dotazníků, které autor zadal 15 učitelům ze 7 plzeňských škol. Na s. 126 je patrně chyba v následujícím tvrzení: *73,3 % učitelů si myslí, že výuka pravopisu může být pro žáky zábavná. Dle řady učitelů by ale neměla převážít výuka nad zábavou.* Patrně z dotazníků vyplývá, že by neměla převážít zábava nad výukou.

Za velmi správně vybrané považuji ukázky různých typů pravopisných cvičení.

V diplomové práci se vyskytly dílčí formální nedostatky.

Chyby tvaroslovné:

S. 6 – *o cílich*

Chyby syntaktické:

S. 28, s. 30 a další - *...více jak 20%* (chyba pravopisná) *žáků*

Chyby pravopisné:

S. 6 – shoda přísudku s podmínkem: *Tato cvičení jsou naším vlastním výtvozem a měli by sloužit*

Mezi číslicí a značkou pro procenta chybí mezera v těch případech, kdy nejde o složeninu, jako je to mu v případě správně zapsaného číselného výrazu *s 87,6% úspěšností.*

Chyby stylistické:

S. 7 – *V první kapitole nalezneme definování pravopisu jako takové....*

S. 23 – *Za problematické jevy považujeme ty, které dosáhly správných řešení v méně než 80,1%* (chyba pravopisná).

Chyby formální:

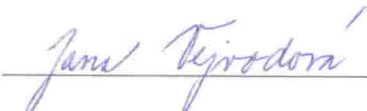
S. 54 – znaménko mínus na konci řádku.

Přes uvedené dílčí nedostatky velmi oceňuji autorovu pečlivost a systematičnost.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Navržená klasifikace: výborně

Plzeň 20. srpna 2012

PaedDr. Jana Vejvodová, CSc.,
oponentka diplomové práce